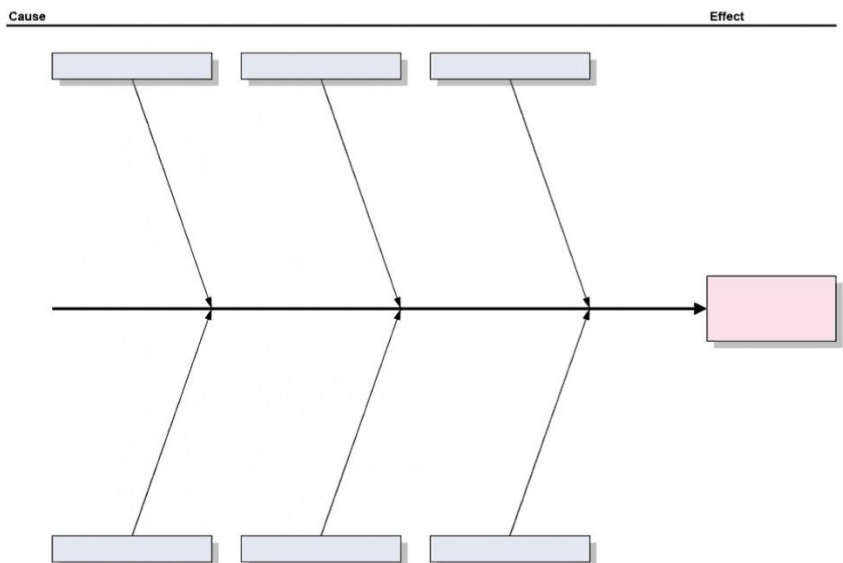

Modül (öneri) No	194
Öğrenme Alanı (Temel konu)	İktisat
Modül (Alt konu)	İktisat ve Kanaat
Amaçlar	İktisat ve kanaatin önemini kavrar.
Süre	40'
Seviye	İleri Seviye
Yöntem ve Teknik- Etkinlik	Soru-cevap, beyin fırtınası, anlatım, yaparak yaşayarak öğrenme
Materyal ve Teknoloji	Bilgisayar, projeksiyon, peynir, baklava
Anahtar Kelimeler	İsraf, kanaat, iktisat, tablacı, kuvve-i zaika
İşleniş/Öğrenme- öğretme süreci	I.YAPARAK-YAŞAYARAK ÖĞRENME 1.Talebelere önce peynir yedirilir ve ağızda tadının ne kadar kaldığı ölçülür. Sonra baklava yedirilir ve ağızda tadının ne kadar kaldığı ölçülür. Zaman açısından ağızda kalma sürelerinin yakın olduğu görülür. Besleyicilik konusunda ise peynirin daha iyi olduğu belirtilir. Bu şekilde konuya giriş yapılır. II. SİNEVİZYON Konu ile ilgili uygun video izletilir. III. ANLATIM İlişkili metin okunur, gerekli açıklamalar yapılır. IV.BALIK KILÇIĞI İktisat-İsraf Kanaat-Fakirlik Sıhhat-Hastalık Gibi iktisat ve kanaat ile ilgili zıt kavramların olumluları balık kılçığının üstüne olumsuzları altına eklenir. © 2009 Vertex42 LLC http://www.vertex42.com/ExcelTemplates/fishbone-diagram.html V.MÜNAZARA Talebeler 2 gruba ayrılır. Birinci grup iktisadı, ikinci grup kanaati savunacak. Hangisinin öncelikli olduğu tartışılacak.

Ölçme ve Değerlendirme	1. İktisat ve kanaat arasındaki fark nedir? 2. İktisat etmeyen kişi hangi durumlarla karşılaşır? 3.İsraf ve kanaat arasındaki ilişki nasıldır? 4. Kuvve-i zaika dediğimiz kapıcı nasıl kullanılır? 5. İktisat ve kanaatin insanın yaşamına maddi ve manevi faydaları nelerdir?
İlişkili metinler	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹ İKİNCİ NÜKTE: Fâtır-ı Hakîm, insanın vücudunu mükemmel bir saray suretinde ve muntazam bir şehir misalinde yaratmış. Ağızdaki kuvve-i zâikayı bir kapıcı, âsâb ve damarları telefon ve telgraf telleri gibi, kuvve-i zâika ile merkez-i vücuttaki mide ile bir medar-ı muhabereleleridir ki, ağza gelen maddeyi o damarlarla haber verir. Bedene, mideye lüzumu yoksa “Yasaktır” der, dışarı atar. Bazan da, bedene menfaati olmamakla beraber, zararlı ve acı ise, hemen dışarı atar, yüzüne tükürür. İşte, madem ağızdaki kuvve-i zâika bir kapıcıdır; mide, cesedin idaresi noktasında bir efendi ve bir hâkimdir. O saraya veyahut o şehre gelen ve sarayın hâkimine verilen hediye yüz derece kıymeti varsa, kapıcıya bahşiş nev’inden ancak beş derecesi muvafık olur, fazla olamaz. Tâ ki, kapıcı gururlanıp, baştan çıkıp, vazifeyi unutup, fazla bahşiş veren ihtilâlcileri saray dahiline sokmasın. İşte, bu sırra binaen, şimdi iki lokma farz ediyoruz. Bir lokma, peynir ve yumurta gibi mugaddî maddeden kırk para, diğer lokma en âlâ baklavadan on kuruş olsa; bu iki lokma, ağza girmeden, beden itibarıyla farkları yoktur, müsavidirler. Boğazdan geçtikten sonra, ceset beslemesinde yine müsavidirler. Belki, bazan kırk paralık peynir daha iyi besler. Yalnız, ağızdaki kuvve-i zâikayı okşamak noktasında yarım dakika bir fark var. Yarım dakika hatırı için kırk paradan on kuruşa çıkmak ne kadar mânâsız ve zararlı bir israf olduğu kıyas edilsin. Şimdi, saray hâkimine gelen hediye kırk para olmakla beraber, kapıcıya dokuz defa fazla bahşiş vermek, kapıcıyı baştan çıkarır. “Hâkim benim” der. Kim fazla bahşiş ve lezzet verse onu içeriye sokacak, ihtilâl verecek, yangın çıkaracak. “Aman, doktor gelsin, hararetimi teskin etsin, ateşimi söndürsün” dedirmeye mecbur edecek. İşte, iktisat ve kanaat, hikmet-i İlâhiyeye tevfiğ-i harekettir; kuvve-i zâikayı kapıcı hükmünde tutup, ona göre bahşiş verir. İsraf ise, o hikmete zıt hareket ettiği için çabuk tokat yer, mideyi karıştırır, iştihâ-yı hakikîyi kaybeder. Tenevvü-ü et’imeden gelen sun’î bir iştihâ-yı kâzibe ile yedirir, hazımsızlığa sebebiyet verir, hasta eder. ÜÇÜNCÜ NÜKTE: Sabık İkinci Nüktede, “Kuvve-i zâika kapıcıdır” dedik. Evet, ehl-i gaflet ve ruhen terakki etmeyen ve şükür mesleğinde ileri gitmeyen insanlar için bir kapıcı hükmündedir. Onun telezzüzü hatırı için isrâfâta ve bir dereceden on derece fiyata çıkmamak gerektir.

¹ Rahman ve Rahîm olan Allah’ın adıyla.

Fakat, hakikî ehl-i şükrün ve ehl-i hakikatin ve ehl-i kalbin kuvve-i zâikası, Altıncı Sözdeki muvazenede beyan edildiği gibi, kuvve-i zâikası rahmet-i İlâhiyenin matbahlarına bir nâzır ve bir müfettiş hükmündedir. Ve o kuvve-i zâika da taamlar adedince mizancıklarla nimet-i İlâhiyenin envânını tartmak ve tanımak, bir şükr-ü mânevî suretinde cesede, mideye haber vermektir.

İşte, bu surette kuvve-i zâika yalnız maddî cesede bakmıyor. Belki kalbe, ruha, akla dahi baktığı cihetle, midenin fevkinde hükmü var, makamı var. İsrâf etmemek şartıyla ve sırf vazife-i şükrâniyeyi yerine getirmek ve envâ-ı niam-ı İlâhiyeyi hissedip tanımak kaydıyla ve meşru olmak ve zillet ve dilenciliğe vesile olmamak şartıyla, lezzetini takip edebilir. Ve o kuvve-i zâikayı taşıyan lisanı şükürde istimal etmek için leziz taamları tercih edebilir. Bu hakikate işaret eden bir hadise ve bir keramet-i Gavsîye:

Bir zaman, Hazret-i Gavs-ı Âzam Şeyh Geylânî'nin terbiyesinde, nazdar ve ihtiyare bir hanımın birtek evlâdı bulunuyormuş. O muhterem ihtiyare, gitmiş oğlunun hücreğine, bakıyor ki, oğlu bir parça kuru ve siyah ekmek yiyor. O riyazattan zaafiyetiyle, validesinin şefkatini celb etmiş. Ona acımış. Sonra Hazret-i Gavs'ın yanına şekvâ için gitmiş. Bakmış ki, Hazret-i Gavs, kızartılmış bir tavuk yiyor. Nazdarlığından demiş:

“Yâ Üstad! Benim oğlum açlıktan ölüyor; sen tavuk yersin!”

Hazret-i Gavs tavuğa demiş:

قُمْ يَا ذَنْبِي²

O pişmiş tavuğun kemikleri toplanıp tavuk olarak yemek kabından dışarı atıldığını, mutemet ve mevsuk çok zatlardan, Hazret-i Gavs gibi kerâmât-ı harikaya mazhariyeti dünyaca meşhur bir zâtın bir kerameti olarak, mânevî tevatürle nakledilmiş. Hazret-i Gavs demiş: “Ne vakit senin oğlun da bu dereceye gelirse, o zaman o da tavuk yesin.”

İşte, Hazret-i Gavs'ın bu emrinin mânâsı şudur ki: Ne vakit senin oğlun da ruhu cesedine, kalbi nefesine, aklı midesine hâkim olsa ve lezzeti şükür için istese, o vakit leziz şeyleri yiyebilir.

(Lem'alar, Yeni Asya Neşriyat, Eylül-2024, s. 250-252)

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ³
وَأَخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ⁴

² Allah'ın izniyle kalk (diril)!

³ Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilginiz yoktur. Sen herşeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın (Bakara Suresi: 32.)

⁴ Duaları şu sözlerle sona erer: “Ezelden ebede kadar her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet, Âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur” (Yunus Suresi: 10.)